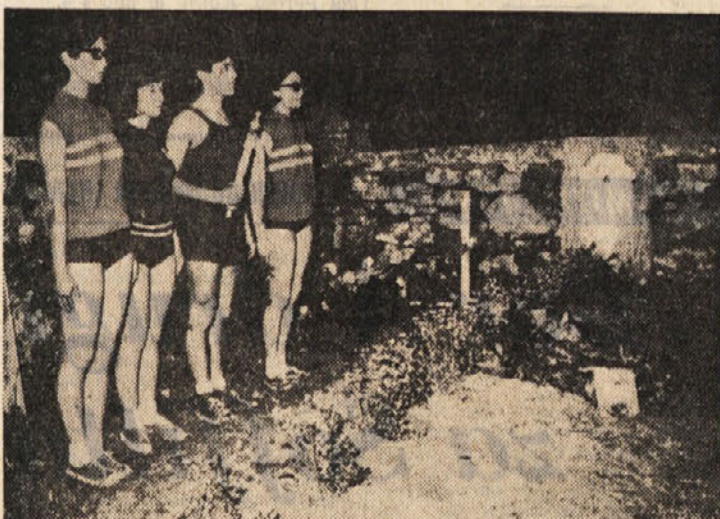

inacije, Sesljan 19.05 vodni nase borca do končne zmage.

Spominski tek v slikah

Spominski tek ob 20-letnici osvoboditve se je, kakor smo že poročali, začel predvčeršnjim ob zgoranjem Beloposkega jezera. Na sliki izročitev štafetne palice, ki bo vse do nedelje šla od rok do rok skozi vse slovenske kraje in vasi do spomenika bazovskim junakom

Tekači so se na svoji poti poklonili spominu devetih partizanov, ki so pokopani na pokopališču v vasi Matajur

Štafetno palico so ponesli tudi v Spet Slovenov

Predaja štafetne palice nekje med Spetrom in Ažo

Tekači so že prišli na Goriško: vidimo jih v Grojni pri Gorici

Prvi dan spominskega teka se je zaključil v Steverjani, kjer je bil večji program z govori, recitacijami, pejskimi nastopi

Nova Salkova domneva o nekih vzrokih raka

Kadar je govora o otroški paralizi, se v zadnjih letih vedno omenja Sabin in njegovo cepivo, za katerega se trdi, da je malone stoddostno učinkovito sredstvo proti tej tako hudi bolezni. Do pred nekaj leti pa se je v takšnih primerih bolj pogosto omenjalo drugo ime in sicer ime dr. Jonasa Salka, ki bo z zgodovino borbe proti otroški paralizi večno povezano. Ta ameriški znanstvenik je namreč pred kakimi desetimi leti izoliral bacil otroške paralize in nato napravil prvo cepivo proti njej.

Cepivo je šlo Salkovo ime v zadnjih letih nekoliko v zaton, ker ga je na tem področju znanstvene dejavnosti prekosila Sabin, se v znanstvenih krogih njegov sloves še vedno zelo visoko ceni in vsaka vest o njegovih odkritjih vzbudi veliko pozornost.

Tako se je sedaj dr. J. Salk pojavil z novo teorijo o drugi strahotni bolezni, o raku. Če bi mogli — kot pravi dr. Salk — učinkovito kontrolirati življenjske nekatere specifične kemi-

nih elementov v krvi, bi mogli povzročiti organsko reakcijo, s katero bi sam človeški organizem uničeval rakaste celice. Salkova teorija temelji predvsem na znanem delovanju tako imenovanih protiteles, ki jih ima organizem v svoji krvi in s katerimi se bori proti endogenim agensom, t. j. proti raznim tujim povzročiteljem bolezni. Dr. Salk meni, da nekateri kemični elementi v krvi porajajo sami od sebe neka protitelesa, ki vodijo k neki reakciji, ki po njegovem mnenju omrtviči ali nevtralizira normalno delovanje protiteles, to se pravi da ovira ali nevtralizira tisto preventivno obrambno moč organizma, ki varuje organizem pred raznimi infekcijami. S tem pa ta nova protitelesca onemogočajo organizmu, da se bori tudi proti raku. Če bi mogli te kemične elemente v krvi izločiti in nato najti način, kako njihovo delovanje zavreti, bi normalni obrambni mehanizem našega organizma bil sposoben, boriti se proti razmnoževanju kancerogenih celic. To se pravi, da bi se mogli lotiti tudi raka kot takšnega.

Ob obletnici nacističnega zločina na železniški postaji na Proseku

Med desetimi antifašisti, ki so jih nacisti pred 21 leti umorili pri proseški železniški postaji, so bili tudi Giorgio Bensa, Lidio Zubin in Mario Derin, ki jih vidimo zgoraj od leve proti desni

Na današnji dan pred 21 leti se je v mraku približala proseški železniški postaji skupina partizanov, da bi napadla tamkajšnje taborišče, v katerem so imeli nacisti večje število prisilno mobi-

liziranih mladeničev iz Trsta in okolice, da so v njihovi organizaciji »Toda« opravljali razna utrjevalna in druga vojaška dela. Z minometali in lahkim orožjem so partizani napadli taborišče, da bi tistim prisilnim mobilizirancem, ki bi hoteli oditi v partizane ali kakor koli nacistom uiti omogočili pobeg. Ena mina iz minometala je padla na barako, v kateri je bila nameščena karabinjerska straža, in ubila nekaj karabinjerjev. Preplah, ki je ob napadu v taborišču nastal, je izkoristilo veliko mobilizirancev. Na desetine in desetine jih je pobegnilo.

Tega udarca pa nacisti niso mogli kar tako prebleti. Razbesneli so jih, da se sam napad partizanov na njih postojanko v neposredni bližini Trsta; v baraki so ležala trupla štirih ali petih karabinjerjev, ki so bili v njihovi službi, povrhu vsega pa so jim pobegnili malone vsi mobiliziranci.

Kakor ob useh podobnih primerih, so se nacisti tudi tokrat znesli nad nedolžnimi ljudmi, nad ljudmi, ki so se partizanskim akcijam niso imeli nobene neposredne zveze. Takoj naslednjega jutra, 29. maja 1944. leta, so postavili v neposredni bližini proseške železniške postaje trinajst vojakov in iz koronejskih zaporov pripeljali na morišče trinajst jetnikov. Vendar pa iz neznanih razlogov niso obesili vseh trinajst, pač pa samo deset. Prav je, da se, ko se letos, ko slavnostno dvajsetletnico zmage nad nacizmom in fašizmom in hkrati dvajsetletnico odpravnosti v Italiji, spominimo ob obletnici njihove smrti teh desetih žrtev nacističnega bosa.

Tistega žalostnega dne so na proseški postaji dali svoja žiljela slednji antifašisti: 24-letni mizar iz Trsta Giorgio Bensa, 40-letni kmet iz Velikega Ubelskega Andrej Brezce, 27-letni delavec iz Kopra Mario Derin, 22-letni kmetič ki fant iz Fasere Rok Klarin, 21-letni drogerist iz Trsta Albert Matulič, 20-letni študent iz Komna Josip Svava in 24-letni mizar iz Umaga Livio Zubin.

Kadar beremo ta imena, vidimo, da so tudi med temi nacističnimi žrtvami Slovenci, Hrvači in Italijani, ljudje iz raznih krajev naše dežele in raznih poklicev, vendar ljudje, ki jih je vezala skupna ideja svobode, pravice, enakopravnosti med ljudmi. Zavednost so šli v smrt, prepričani

v boljšo bodočnost tistih, ki bodo vojno in borbo preživeli. In mi, ki danes vsaj deloma uživamo plodove njihove žrtve, smo dolžni se jih — ob dnevu njihove smrti — spomniti.

Milko Bambič uvaja op-art

V pretekli zimi je razpela v umetniškem svetu nova beseda: op-art. Je to nove vrste ustvarjalnost, ki je posredno povezana s slikarstvom, nastala pa je v Ameriki. Tudi pri nas se je mnogo govorilo o tem, ni se pa nič konkretnega pokazalo.

Te nove vrste slike učinkujejo namreč gibljivo. In vtis gibljivosti je včasih, kot se je pisalo, takšen, da se gledalcu prične vrteti v glavi. Prehajamo torej preko kinetične umetnosti kipov, v katerih se gibajo neki deli, v dobo, ko se gibanje zahteva tudi v sliki. Doseči to na neodvisni ploskvi pa je prav gotovo težje. Zato je vse kazalo, da pri nas ostane nova umetnost op-art le beseda.

To pa do nedavnega, točneje do torka zvečer, ko so prišli v eksperimentalnem gledališču po magnetofonu predvajati podobno izvirni dramski skeč Enla Emilija »Štiri osebnosti v kletki«, v katerem nastopajo glumi, ki ne čujejo, in slepi, ki ne vidijo dogajanja. Priznati so povabljeni italijanski in slovenski slikarjeve, gledališkov in literatov, je tedaj slikar Milko Bambič prišel spremljati zvok besed in Nanijsne glasbe s celostenski projekciji informacij abstraktnih slik.

Presenetljiva novost teh pa je bila v tem, da so se njih barve in fantastične oblike venomer spreminjale s ritmom recitacije, utripa, mirovale, se dvigale, zaganjale, krčile in rasle in preplavljale steno, ko so se zagoščevale v temine, se spajale v čudovite barvne prelive in izginjale, ko so se jasile. Preko njih pa so se od časa do časa pojavljale črne rešetke kletke, ki so se kot lonke polpa prepletale v pestro barvno sliko.

Kako je Bambič to dosegel, je njegova tajnost, vemo pa, da je v izpolnjevanju gibljivih diapozitivov se sodeloval za nelo tržnko podjetje. Vendar pa je to nekaj posebnega. To je še film. Na stajajoče slike torej niso trajne, kot ne more biti trajno v času, statično ustvarjeno nobeno gibanje. Njihov obstojnost lahko fiksira le filmski trak. Bambičev op-art je pristno življenje barv in oblik, ne stvar, kar do danes še nismo videli pri nas, vsaj v tej obliki ne. Je pa to bilo priprakovati, če se je to vosti lotiti umetnik, ki mu je prirojena tudi iznajdljiva žilica.

POROČILO IN POZIV MINISTRA ZA ZDRAVSTVO MARIOTTIJA

Cepljenja s Sabinovim cepivom so dala doslej odlične uspehe

Že 7 milijonov in pol imunih proti otroški paralizi - Pred leti deset primerov na dan, sedaj le eden - Kdor se še ni zavaroval, naj to stori čimprej

RIM, 27. — Ker se v kratkem zaključijo letošnja pomladanska akcija cepljenja proti poliomielitisu, obojstronsko otroški paralizi, je minister za zdravstvo Mariotti prikazal stanje otroške paralize v Italiji ter uspehe, ki so bili doseženi na tem področju. Minister za zdravstvo Mariotti je glede tega rekel:

Cez mesec dni bomo prenehali z akcijo cepljenja proti otroški paralizi v vsej Italiji. Skozi petnajst mesecev se je ministrstvo za zdravstvo odločno borilo proti tej strahotni bolezni, ki še posebej prizadene otroke v prvih

treh letih življenja. Človek, ki ga zadeva ta bolezen, ostane pohabljen za vse življenje, utrpel močne psihične komplekse in se le počasi ponovno vključuje v življenje, za vedno pa ostane vsaj deloma pohabljen. Do leta 1964 je bilo v Italiji okoli 3000 primerov otroške paralize na leto, to se pravi, da je ta strahotna bolezen prizadela v povprečju po deset oseb na dan. Zaradi tega je Italija spadala med tiste države na svetu, kjer je otroška paraliza žela največ žrtev. Danes pa se je stanje povsem spremenilo: Od prejšnjih desetih pri-

merov na dan se je ta bolezen skrčila na en primer dnevno. Lahko bi bili zaradi tega zadovoljni, v kolikor bi ne bili s Sabinovim cepivom v drugih deželah dosegli še boljše rezultate. Pri tem je treba še poudariti, da se otroška paraliza pojavlja, kadar se še ponavlja, v glavnem v predelih Južne Italije. Starši, ki svojih otrok še niso cepili proti otroški paralizi, imajo še kak teden časa. Pozivamo jih, naj to opravijo, polagamo jim to na srce, kajti vsako zavlačevanje bi moglo postati usodno.

Minister za zdravstvo Mariotti je v svojem govoru še povedal, kako cepljenje proti otroški paralizi ne predstavlja nobene težave in kako morejo otroci in mladeniči, ki še niso bili cepljeni, postati žrtve te bolezni. Tu pa je treba dodati, da niso v nevarnosti le otroci in otroci, pač pa da je v nevarnosti tudi odrasel mladenič ali mladenka, kajti znano je, da more otroška paraliza zajeti otroka že pri treh, štirih mesecih starosti, vendar pa tudi že odraslega človeka do dvajsetih let in tudi čez. Glede tega je minister Mariotti rekel, da tisti, ki se podvrže cepljenju, izvršijo svoje dolžnost nasproti sebi in družbi, starši pa, ki cepijo svoje otroke proti otroški paralizi, opravijo svojo dolžnost do svojih otrok in družbe same.

Po podatkih, ki jih je nanizal minister za zdravstvo, je bilo doslej v vsej Italiji cepljenih proti otroški paralizi 7 milijonov otrok in mladin, ki so opravili ves ciklus štirih doz Sabinovega cepiva. Vsi ti se morejo smatrati, da so proti tej bolezni zaščiteni, kajti bacil poliomielitisa jim ne more več doživeti. Del italijanske mladine in otrok pa ta ciklus še niso začeli ali ga dokončali. Glede tega velja slednji podatki: 2 milijona otrok je doslej opravilo tri cepljenja od štirih potrebnih in v prihodnjih šestih mesecih bodo ti še četrtič cepljeni, ko bodo dobili tako imenovano zaključno ali »trivalentno« cepivo. S tem bo v Italiji imuniziranih proti otroški paralizi že 9 milijonov in pol oseb, pretežno mladih. K temu je treba dodati še 2 milijona 167 tisoč otrok in mladin, ki so vzeli še drugo dozo cepiva, in še nadaljnja dva milijona in pol, ki so ciklus cepljenja še začeli.

Minister za zdravstvo je svoje poročilo nadaljeval takole: »Ne morem prikriti svoje zaskrbljenosti glede vseh tistih, ki s cepljenjem še niso začeli in to ali zaradi malomarnosti ali zaradi neznanja. Vse te ljudi je treba na vsakomur in ga prepričati, kajti virus otroške paralize še vedno kroži in ogroža vse tiste, ki še niso postali proti tej bolezni imuni. Veliko je glede tega odvisno od družin, od učiteljev in zdravnikov. Kdor je bil cepljen, mora prepričati tiste, ki se obotavljajo, in jim zagotoviti, da je cepljenje učinkovito in neškodljivo.«

Svoje poročilo je minister za

Lattuada bo snemal »Mandragolo«

RIM, 27. — Italijanski filmski režiser Alberto Lattuada ima na programu sedaj dva filma, ki ju bo posnel po dveh literarnih delih, in sicer prvega po nekem starem delu drugega po nekem novejšem romanu. Že sredi junija bo začel snemati v Toskani film po Machiavellijevi »Mandragoli«, za katero Lattuada meni, da ji bo do skrajnosti zvest, le da bo dogajanje nekoliko »prelomilo«, da bi na platnu ne imeli Mandragole kot odrsko delo.

V tem filmu bodo med drugimi igrali Rossana Schiaffino, Romolo Valli in Totò, ki bo igral patra Timoteja.

»Mandragoli« se bo Lattuada lotil razmeroma novega dela, in sicer romana Pietra Chiari »La spartizone«, ki ga smatra kot enega najboljših romanov zadnjih desetih let. Zelo verjetno bo glavno žensko vlogo v tem filmu poveril svoji ženi, ki se bo po dolgih letih ponovno vrnila v filmsko življenje. Ta film bo Lattuada začel snemati nekje jeseni.

Ko bo končal ta dva filma, se bo lotil Conradovega »Pustolovstva«, toda to pride na vrsto šele prihodnje leto.

Haitski konzul bo moral pred ameriško sodišče: kupoval je vojaška letala

WASHINGTON, 27. — Ameriški pravosodni minister Katzenbach je sporočil, da je ameriška vlada začela preiskavo proti konzulu Haitija in proti štirim ameriškim državljanom, ki jih obtožujejo, da so protizakonito izvozili iz ZDA vojaška letala. Zadeva izhaja že iz lanskega poletja. Tedaj je haitška vlada zamenjala po redni poti kupiti od ameriške vlade nekaj izvidniških ter vežbanih letal vrste »T-28«, ki se morejo uporabiti tudi kot lovski letala. Ker haitški vladi to ni uspelo, je njen konzul v Miamiu stopil v stik z nekaterimi ameriški prodajalci rabljenih letal v Floridi in Texasu. Dve ameriški vojaški letali, za katera je plačal po deset tisoč dolarjev, so ameriški piloti izročili haitiskim oblastem v Port au Princeu, neko tretje vojaško letalo je bilo prav tako že kupljeno, vendar še ni odletelo iz ZDA, ko so ameriške oblasti za vso to ilegalno trgovino zvedele in nadaljnje prekupevanje preprečile.

Znano je, da je možno kakršno koli vojaško blago, vsekakor tudi letala, kupiti le s pristankom obrambnega ministrstva, ki v gorjem primeru za to prekupevanje je sploh ni vedelo. Konzul haitiske vlade, ki ne uživa diplomatske imunitete, kot ostali štirje ameriški državljani, ki so zapleteni v to zadevo, bodo prišli pred sodišče in grozi jim nevarnost, da jih ameriški sodniki obsodijo na kazen do pet let ječe in na globo do 25.000 dolarjev.

Berač - milijonar: 9 milijonov

GENOVA, 27. — Genovska pristanška policija je ustavila nekega moškega, ki je bil po videzu berač in ki je krožil okoli pristanške postaje. Ko ga je policija ustavila, je bil v njegovem žepu 9 milijonov lir, kar je približno 1,8 milijona dolarjev. Berač je bil 40 let star, visok, temnolas, s črnimi lasmi, ki so bili nekoliko porabljeni. Njegovo ime ni bilo znano. Berač je bil v Genovi, kjer je bil v takšnem stanju, niso mogli zvedeti, zakaj se je izločil iz ostalega sveta za polnih dvanajst let.

Jana, ki se je skrival dvanajst let, so zdravniki pregledali in ugotovili, da je zelo šibak, podhranjen in da ga muči močna avitaminoza. Poleg tega ima neko okvaro tudi na očesu, zaradi česar se bo moral podvreči operaciji. Njegovo duševno stanje pa je kar zadovoljivo. Kljub temu pa so zdravniki povedali, da je Jan Plica v težkem depresivnem stanju in da zaradi tega ne more govoriti. Ker je v takšnem stanju, niso mogli zvedeti, zakaj se je izločil iz ostalega sveta za polnih dvanajst let.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Glede poslovnih zadev bodite brez skrbi. Prijetne vesti od starega prijatelja. BIK (od 21.4. do 20.5.) Finančne težave ali kaj podobnega. V družini bo treba nekoliko popustiti. DVOJKA (od 21.5. do 22.6.) Izgubljate odlične priložnosti, ker ste preveč previdni. Pismo od drage osebe. RAK (od 23.6. do 22.7.) Napredek pri delu in veliki zaslužki. Več zabave bi si morali privoščiti. LEV (od 23.6. do 22.8.) Upoštevajte tudi mnenje drugih. Nekoliko

Dvanajst let se je skrival na podstrešju

PRAGA, 27. — O mladeniču Janu Plici je pred dvanajstim leti izginila vsaka sled. O njem ni bilo niti nobene vesti. Sedaj pa so ga po naključju našli živega, pa čeprav ne povsem zdravega, na podstrešju domače hiše v Buovi blizu Martina v severni Slovaški. Odkril ga je, po naključju, zdravnik, ki so ga nujno poklicali k Janovemu očetu, ki se je pri nekem prometnem incidentu ranil.

Jana, ki se je skrival dvanajst let, so zdravniki pregledali in ugotovili, da je zelo šibak, podhranjen in da ga muči močna avitaminoza. Poleg tega ima neko okvaro tudi na očesu, zaradi česar se bo moral podvreči operaciji. Njegovo duševno stanje pa je kar zadovoljivo. Kljub temu pa so zdravniki povedali, da je Jan Plica v težkem depresivnem stanju in da zaradi tega ne more govoriti. Ker je v takšnem stanju, niso mogli zvedeti, zakaj se je izločil iz ostalega sveta za polnih dvanajst let.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Glede poslovnih zadev bodite brez skrbi. Prijetne vesti od starega prijatelja. BIK (od 21.4. do 20.5.) Finančne težave ali kaj podobnega. V družini bo treba nekoliko popustiti. DVOJKA (od 21.5. do 22.6.) Izgubljate odlične priložnosti, ker ste preveč previdni. Pismo od drage osebe. RAK (od 23.6. do 22.7.) Napredek pri delu in veliki zaslužki. Več zabave bi si morali privoščiti. LEV (od 23.6. do 22.8.) Upoštevajte tudi mnenje drugih. Nekoliko

Uveljavite svoje organizacijske sposobnosti. Preveč živčni ste.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Velika materialna zadoščenost. Znaš, se boste tudi v tuj državi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Nič kaj prijetne vesti ekonomskega značaja. Nekoliko pesimisti boste.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Neke do vam trmasto postavlja po robu. Neprijeten obisk ali slaba vest.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Dajte čas, čas, ker se nikamor ne mudite. V družini bo kar po starem.

HOROSKOP

kapriciozna bo ljubljena oseba. DEVICA (od 23.8. do 22.9.) V poslovnih zadevah ali v službi niste preveč premočrni. V družini ne bo oblačov. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Lahko si privoščite marsikaj, vendar previdnost ne bo odveč. Ločite se boste morali od nekoga. SKORPIJON (od 24.10. do 21.11.)

PETEK, 28. MAJA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutrarnja glasba; 11.30 Soplek slovenskih pesmi; 11.45 Italijanski akvareli; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.25 Iz tedenskih glasbenih sporedov; 13.30 Glasba s filmskih travkov; 17.00 Ansambel Franco Vallisneri; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, življenje, in priredbe; 18.30 Tržaški molovi; 21.00 Koncert opevne glasbe; v odmoru: Misli in nazori; 22.00 Kitarist Bruno Tonazzi; 22.15 Dino Oliveri s svojim orkestrom; 22.30 Jazz koncert; 23.00 Melodije v polmraku.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 D. Cuttin: »Due lagrime dal cuore«; 13.40 Orkester Franca Rusca; 14.00 Knjižne novosti; 14.10 Glinkove skladbe; 14.25 Mali atlas.

Koper

7.15 Jutrarnja glasba; 8.00 Pisan spored; 8.30 Prenos RL; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Matije-Ronjgov: »Roženice«; 14.00 Popularne skladbe; 15.00 Melodije; 15.45 Domači ansambli; 16.00 Pevec lahke glasbe; 16.35 Orkestri; 17.00 Današnje teme; 17.10 Iz operetnega sveta; 17.40 Glasbeni kalendar; 18.00 Prenos RL; 19.00 Orkester Fenati; 19.30 Prenos RL; 22.15 Karel Krautgartner igra za vas; 22.40 Tartinijeve skladbe.

Nacionalni program

8.30 Jutrarnji pozdrav; 9.10 Guer-rinjeve varietalje; 9.45 Poppeve; 10.00 Opera antologija; 10.30 Sola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.30 Melodije; 11.45 Skladbe za godale; 12.25 Dva glasova — en mikrofoni; 14.55 Vreme na morju; 15.15 Film-ske in gledališke novosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Simf. glas-ba; 18.00 Vatikanski koncil; 19.10 Molly Kazan: »Gli alligatori«; 19.10 Oddaja za delavce; 20.00 Po dnevnih vestih Gira d'Italia; 20.30 Trenutki iz časa vojne; 21.00 Simf. koncert; 22.30 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutrarnja; 8.35 Pisan spored; 10.40 Nove pesmi; 11.05 Pevec lahke glasbe; 12.00 Zvočni trak; 14.00 Pevec na odru; 15.00 Ital. narodni ples; 15.35 Pevec lahke glasbe; 15.50 Ritmi; 16.00 Rapso-dije; 17.30 Ljudska enciklopedija; 18.35 Etnski razred; 18.50 Vasi iz-branci; 19.50 Gira d'Italia; 20.05 Pisan glasbeni spored; 21.00 Z mikrofonom v Spoleto; 21.40 Glas-ba v večeru; 22.00 Jazz.

III. program

18.30 Ruska kultura; 18.55 Pre-jeli smo; 19.15 Ital. periodični list; 19.30 Koncert; 20.40 Beetho-ve skladbe; 21.20 F. Hebbel: »Agnese Bernauer«.

Slovenija

8.05 Od uverture do valčka; 8.35 Melodije za razvedrilo; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Pihalni orkester iz Madrida; 9.35 Nove pesmi; 10.15 Komorni zbor RTV; 10.35 Novo na knjižni polici; 11.00 Na-

potki za tuje turiste; 11.15 Nimaž prednosti; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Kvintet Avenik; 12.30 Iz oper Antonina Dvořaka; 12.30 Pri-poročilo vam.; 14.05 Radijska Sola; Srečanje v godbi; 14.35 Komorni ansambel; 15.00 Vreme na morju; 15.30 Koroške narodne pesmi; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vasek dan za vas; 17.05 Petkov simfonični koncert; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Slovenski pevci zabavne glas-be; 18.45 V skupinskih odborih; 19.05 Glasbene razvedrilo; 20.00 Zvočni mozaik; 20.30 Zunanjepoli-tični pregled; 20.40 Radio in glas-ba; 21.15 O morju in pomorščaki; 22.10 Za ljubitelje jazz; 23.05 Literarni nookturno; 23.15 So-dobna ameriška glasba.

Ital. televizija

8.30 Sola; 18.00 Spored za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Rosinjeve simfonije; 19.30 Oddaja za delavce; 19.55 Sport in kroni-ke; 20.30 Dnevnik; 21.00 A. Čehov: »Na glavni cesti«; 22.00 V parla-mentu; 23.10 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Marcello Mastroianni; 22.05 »Un disco per l'estate«; 22.55 Zadnje športne vesti.

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 15.00 Berlin: Evropsko prvenstvo v boks; 18.00 Repertoar čas; 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje; 18.25 Obzorja; 18.45 TV tribuna; 19.15 Moja punčka in jaz; 19.45 TV akcija; 20.00 Dnevnik; 20.30 Izdajalec — celoveč. film; 22.00 Berlin: Evropsko prvenstvo v boks; 24.00 Poročila.

Goriško-beneški dnevnik

OBČNI ZBOR KMEČKEGA DRUŠTVA V ŠTANDREŽU

Ustanovitev lastne kmečke zadruge bo v korist pri nakupu in prodaji

V nedeljo prijave za naročilo gnojil in škropliva ter za nakup sena z letališča - Nabavili bodo tudi novo vezalko za žito

Včeraj dopoldne ob 11. uri je predsednik Viljem Zavadlav sklical v prostorni dvorani v Štandrežu izredni občni zbor tamkajšnjega kmečkega društva, da bi se pogovorili o nekaterih važnih zadevah in sprejeli ustrezne sklepe.

Kot prva je bila na dnevnem redu nabava vezalke za žito. Predsednik je poročal o svojem pozvedovanju, če in kje bi lahko pravočasno dobili na posodo tak stroj. Ker pa je odbor spoznal, da se stroja ne more dobiti prav takrat, ko bi ga najbolj potrebovali, so začeli misliti na nabavo lastne vezalke. V ta namen so najprej izbrali tri člane, ki bi bili pripravljeni skrbeti za vezalko in jo upravljal. Pri debati o tem vprašanju je padlo več predlogov, končno pa se so spoznale, da se bodo pozanimali za nakup srednjega stroja te vrste in to čimprej, kar je končna, odnosno žetev pred vrati.

Nato je bil govor o ustanovitvi Kmečke zadruge v okviru domačega kmečkega društva. Predsednik Zavadlav je prikazal, da bi bilo to zvezano le z majhnimi stroški ter lahko izvedljivo. Poljedelci bi imeli od take zadruge veliko in neposredno korist tako pri nakupu svojih potrebščin, ki bi jih lahko dobili direktno iz tovarne po mnogo nižjih cenah, kakor pri prodaji svojih pridelkov. V Trstu bi si lahko zadruza uredila tudi svoj prodajni prostor. Franc Lupin je s tem v zvezi pripomnil, da ni bilo dobro, če bi stopil v stik tudi s podobno zadruzo na Oslavju, ki obstaja že precej let in jo na njej sedaj pozivljajo. Skupaj bi lahko prodajali svoje pridelke v Trstu in tako privabili večji krog kupcev. Pri nadaljnji debati je govoril o koristi take zadruge in o pripravi primerne osnove, zlasti pa statuta, tudi pokrajinski svetovalec Marinčič Ivo, ki je priporočil odboru, naj zberejo potrebne podatke o praktičnih izkušnjah pri drugih sorodnih ustanovah, ki se delujejo. Debatno so zaključili s tem, da so poverili odboru nalogo, naj

prilpavi vse potrebno za tako zadruzo vključno osnutek statuta in da bodo sprejeli dokončen sklep na prihodnjem običnem zboru.

Govor je bilo tudi o nabavi umetnih gnojil, zlasti amonijaka, škropliva za trte in krompir ter žepa. Spoznale so se, da bodo te blago naročili skupno, ker ga bodo lahko dobili znatno bolj poceni. To je še toliko bolj potrebno, ker izgleda, da prodajalne agrarne konzorcija v Štandrežu ne bodo več odprli. Sklenili so, da bo odbor sprejel v nedeljo 30. t. m. v gostilni pri Lutmanu od 14. do 12. ure vpisovanje potreb posameznih članov za to blago.

Kar se letališča in košnje trave na njem tiče, je predsednik poročal, da so bili v razgovoru z gospodarjem za odkup sena v bahlah, ki bi ga kupili kar na trav-

niku. Ker pa je gospodar sedaj bolan, se je zadeva malo zavlekla. Vsekakor pa bodo v nedeljo pri vpisovanju za nakup umetnih gnojil in škropliva, tudi prijave posameznikov za nakup sena na letališču.

Pri slučajnostih je bilo govora tudi o žganjeku za domače potrebe in o ukrepih, ki jih bo moral odbor podvzeti, da bi dobili dovolj potrebne dovoljenja. V tej zadevi bi lahko napravili prošnjo skupaj v Sovodnjah, ker bi bil tak skupen nastop bolj učinkovit. Spoznale so se, da bodo napravili potrebne korake s pomočjo Kmečke zveze v Gorici.

Po obravnavi še nekaterih manjših problemov, je predsednik zaključil zborovanje in priporočil članom še tesnejše sodelovanje z odborom v korist vseh.

ZARADI SLABEGA VREMENA

Odložena otvoritev razstave vina in česenj na Bukovju

Posebna komisija bo ocenila razstavljeni vina

Že običajna vinska razstava, ki jo prireja poseben odbor »za Števerjana« meseca maja, je na programu tudi letos. Po prvotnem programu bi jo morali otvoriti včeraj popoldne ob 15. uri na Bukovju. Ker pa je bilo slabo vreme, so otvoritev preložili in se bo izvršila jutri, v soboto ob 18. uri.

Pri razstavi sodeluje 10 domačih vinogradnikov in sicer: Anton Pintar, Hermenegild Podveršič, Jožef Komljanec in Anton Hurnar z V. rčišča, Alojz Pintar z Bukovja, Ignac Maraž z Uklejanov, Avgust Škorjanc z Križišča, Bogomir Muzič z Dvora, Jožef Terpin z Smednja in Anton Klanjšček z Jabin. Obenem z vinom bodo razstavljeni tudi predalci tudi česnje.

Posebna ocenjevalna komisija pod predsedstvom inž. Josipa Rustje iz Gorice, v kateri so tudi Jožef Perin, Alojz Bužin in Klavdij Koršič, do ob otvoritvi preizkušala in ocenila razstavljeni vina.

Razstava bo odprta tudi v ne-

deljo in ponedeljek. V nedeljo bo združena tudi s kulturnim programom, zvečer pa bo ples.

Uspeli predstavi Trnuljčice v Gorici

Slovensko gledališče iz Trsta je včeraj popoldne in v sredo predložilo v dvorani »Kotliškega doma« v Gorici dve predstavi za otroke. Predvajali so Grimovo pravljeno igrano v treh dejanjih »Trnuljčica« in predstavi Martinuzzijska.

Cepprav včeraj vreme ni bilo posebno ugodno in je bil v sredo deževni dan, je bil pri obeh predstavah obisk še kar dober. Zlasti mnogo je prišlo mladine iz mesta in bližnje okolice, pa tudi njihovi spremljevalci so se pri predstavi zelo zabavali. Igralcem se je še takoj na začetku posrečilo vzpostaviti dober stik z občinstvom, ki je živo spremljalo in komentiralo dogajanje na odru in jih večkrat nagradilo s plaskanjem pri odprtem odru.

Cepprav je bilo, kot rečeno, udeležba dobra, pa bi bilo za take mladinske prireditve priporočljivo, da bi organizirali tudi po šolah skupno udeležbo vsaj osnovnošolskih otrok v spremstvu svojih vzgojiteljev.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj malo po polnoči so nudili v bolnišnici prvo pomoč 51-letnemu Quirinu Martinuzzijski iz Podgorice, Ul. Madonina 15. Zdravniki so ugotovili zlom srednjega na desni roki. Martinuzzijski je povedal, da se je malo prej ponesrečil, ko je šel peš po Podgorji, pa se je spotalnil in padel.

Dve uri pozneje pa so nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 5 dneh 32-letnemu Sergiju Gregorju iz Štandreža, Ul. Ticio 19. Gregorji se je malo prej ponesrečil, ko se je peljal s kolesom in je padel, ter se pri tem ranil na čelu.

V OKVIRU STEDO

NOGOMET

BREG-KRAS 2:2

V okviru spominskega teka STE DO je bila včeraj na nabrežinskem nogometnem igrišču tekma med enajstoricama Brega in Krasa. Kljub močnemu dežju, ki je igralca namazal, razodil igrišče, so igralci pokazali dobro voljo in precejšnjo dozo poštrevnosti. Tekma se je zaključila neodločeno 2:2. Ta rezultat je tudi povzročil, da je Brega v tej tekmi dobila priložnost za napredovanje v naslednjo rundo. Tekma se je zaključila neodločeno 2:2. Ta rezultat je tudi povzročil, da je Brega v tej tekmi dobila priložnost za napredovanje v naslednjo rundo.

NAMIZNI TENIS

Zmaga za Škamperle

Na Opčinah pa je mednarodni namizni teniški turnir, ki se je zaključil z zmago Škamperle. Prva ekipa z Opčin se je uvrstila na drugo mesto, tretji pa je bil Dom iz Rojana.

Rezultati finalnih srečanj so naslednji:

Škamperle — Opčine A	3:0
Opčine A — Rojan 3:2	3:2
Škamperle — Rojan	3:2

Sledijo ekipe Kras A, Barkovlje B, Breg, Barkovlje A, Dijski dom, Opčine, Cankar B, Kras B, Cankar A.

Dopolnina pogodba za hotelske uslužbenke

Sindikata gostincev pri CİSL je naslovil na pokrajinsko zvezo trgovcev v Gorici ter na trgovsko združenja v Trzinu in Gračevo predlog, da bi začeli s pogajanjem za obnovo dopolnilne pokrajinske pogodbe te kategorije za uslužbenke hotelov in penzionov. Tako pogodba je predvidena tudi v državnih pogodbah kategorije in so delodajalci v tem smislu sprejeli dolžne obveznosti med sedanjimi pogajanjem za njeno obnovo.

Tudi včeraj v Gorici dež in veter

Včeraj dopoldne se je zopet pojavil v Gorici precej močan veter, kateremu je sledila plaha. Naliv je bil precej močan in v pol ure je prišlo v nekaterih nižjih predelih mesta celo do manjših poplavl. Vendar ni bilo večje škode,

športšportšport

PO ZMAGI Z 1:0 NAD LIZBONSKO BENFICO

Milanski INTER osvojil pokal evropskih prvakov

Edini gol je v 43' p.p. dosegel Jair

INTER: Sarti, Burginich, Facchini, Bedini, Guarnieri, Picchi, Jairo, Mazzola, Peiró, Suarez, Corso.

BENFICA: Costa Pereira, Cavem, Germano, Raul, Cruz, Neto, Coluna, Augusto, Torres, Eusebio, Simoes.

SODNIK: Dienst.

MILAN. 27. — Inter je nocoj osvojil deseti pokal evropskih prvakov. V finalu, ki je bil pred 80.000 gledalci, so Milanci premagali lisbonsko Benfiko z 1:0 (1:0). Gol je v 43' p.p. dosegel Jair.

Tekma, ki je večji del potekala pod dežjem in po skrajno razmočenem igrišču, ni mogla biti na taki višini kot so jo gledalci pričakovali. Inter je sicer zmagal, vendar ta uspeh je bolj sad sreče kot pa za slus milanskih igralcev. Blatno igrišče ni dovoljevalo italijanskim igralcem, da bi se posluževali že večkrat preizkušene taktike skrajne obrambe z nepričakovani protinapadi. Zaradi tega je igra Benfice izredno nevarna. Inter je sicer zmagal, vendar ta uspeh je bolj sad sreče kot pa za slus milanskih igralcev. Blatno igrišče ni dovoljevalo italijanskim igralcem, da bi se posluževali že večkrat preizkušene taktike skrajne obrambe z nepričakovani protinapadi. Zaradi tega je igra Benfice izredno nevarna. Inter je sicer zmagal, vendar ta uspeh je bolj sad sreče kot pa za slus milanskih igralcev. Blatno igrišče ni dovoljevalo italijanskim igralcem, da bi se posluževali že večkrat preizkušene taktike skrajne obrambe z nepričakovani protinapadi. Zaradi tega je igra Benfice izredno nevarna.

Domaćini so večkrat prešli v napad in ker obramba lisbonskega moštva ni bila tako utrjena, so se lahko tudi nevarno približali sicer vedno budnemu Costa Pereiru. V 43' je Corso začel napad in je žogo predložil Mazzoli. Stisnjen kot je bil, se je Mazzola iznebil žoge s tem, da jo je postal Jajru. Temno polto krilo se je približalo vratom in usnje silovito poslalo naprej. Vratar Benfice je žogo ustavil, a jo ni zadržal. Tako se mu je zakotila v mrežo in prinesla Interju toliko iskanih in zaželeni gol.

V drugem polčasu so domačini stisnili goste v obrambo, a ti so se

kmalu zdržali in začeli z vrsto protinapadov. Žoga pa je vedno končala v gozdu nog interjevih igralcev, ki so se vsi brez izjeme zbrali v obrambo pred Sartiljem. V 12' je moral Costa Pereira, potem ko se je rešil nevarnosti (žoga je udarila ob vratnico), zaradi poškodbe iz igrišča. Njegov mesto je prevzel priletni Germano, ki pa ni bil nikoli v nevarnosti. Kljub izredni priložnosti so domačini izvedli samo dva strela, ki jo je Germano brez težave ustavil. Portugalski so pa čeprav so igrali v desetih, ni skušali izenačiti, kar pa se jim ni posrečilo. Pokal je tako ostal v rokah Interja, ki se bo moral spoprijeti za svetovni pokal z Independiente. Kotov je bilo 9:2 (4:1) za Benfiko.

HELSINKI. 27. — V kvalifikacijski tekmi svetovnega prvenstva 8. skupine evropske cone (kjer sta tudi Italija in Poljska) je škotska danes premagala Finsko 2:1 (1:1).

LA CORUNA. 27. — Amaterski reprezentanci Španije in Italije sta se danes razšli z neodločenim izidom 0:0.

NAMIZNI TENIS

Po spomladanskem turnirju

Bor A drugi za Soffitto

Crechici in Boris Košuta najbolj uspešna igralca

V sredo zvečer se je zaključil pokrajinski namiznoteniški turnir za spomladanski pokal, katerega se je udeležilo, kot smo že poročali, 12 ekip.

K zaključnemu delu turnirja so bile pripuščene ekipe Bora A, Soffitta A, Istriani A in B. Zmagala je, kot je bilo predvideno, Soffitta A. V postavi Crechici-Durazana, ki pa vseeno ni imela lahke poti do uspeha. Tekmo z Istriani B sta v torek igrali Soffitta A. Edino točko je osvojil Boris Košuta. Najboljši igralec na turnirju je bil Crechici, na drugem mestu pa lahko postavimo Borisa Košuto, ki je izigral tekmo le s članom zmaganega Florana. Pozitivni so bili tudi nastopi Rusaša, Dambrosija, Brunja in Edija Košute.

Tar

VARŠAVA. 27. — Italijanska košarkarska reprezentanca je danes v tekmi za evropski pokal (Trofeja 5 narodov) prisretnela z zmago nad Poljsko 66:64 (32:27). Zaradi tega nepričakovanega rezultata se je ta turnir zaključil z zmago Jugoslavije. Poljska in Italija imata sicer isto število točk, a slabši košičnik, Poljski so tako zasedli drugo mesto, Italijani pa tretje.

6. JUNIJA V CRNEM VRHU

Planinski pohod SPDT na Javornik

SPDT priredi 6. junija ob priliki izleta v Črni vrh planinski pohod na bližnjem Javorniku. Prijavljeni se lahko udeležijo pohoda kot posamezniki ali kot predstavniki društva v skupinah po 3. Nagrajevanje bo na podlagi povračila vplisnine, in sicer:

1. dobi povrnjeno 100% vplisn.

2. dobi povrnjeno 50% vplisn.

3. dobi povrnjeno 25% vplisn.

Vpisovanje v Ul. Geppa 9. Udeleženci se lahko prijavijo tudi pred odhodom samim pri razsodišču v Črnem vrhu.

O tem turnirju lahko trdimo, da je tako z organizacijskega kot tehničnega vidika popolnoma uspešno poseben v zaključnem delu smo videli nekaj spopadov na visoki ravni.

som zavrčal uvodnik v listu »Arbeiterwille« pod naslovom »Ali imamo kaj pričakovati od vojne?«: »Nevarno se med nemškimi sodrugi utrjuje fikсна ideja, da je najpoprejša potrebna vojna z Rusijo, potem šele bo dosegel proletarijat svoje pravice. Medtem ko vladajoči razred (Nemčije) predstavlja Francijo kot »dednega sovraga«, se je razpela v socialnodemokratskih listih neka raznovrstna protirussija, ki mora zbužati pri socialistih drugih dežel pomisleke... Nemški sodrug Vollmar... je označil trozvezo (Nemčije, Avstro-Ogrske in Italije) za »žandarja mira«. Mnogo pravilneje bi jo bilo primerjati s človekom, ki ima stražarju s smodnika, pa se pri tem igra z gorečimi vžigalicami. Očitno je nemška socialna demokracija začela drseti po neki strmini. Pomisleke zbujaajo udarci, ki jih mora utrpeti mednarodnost delavcev, ko Bebel izjavlja, da je Rusija sovražnik, in ko berlinska »Volkstribüne« (Ljudska tribuna), glasilo »neodvisne« opozicije celo izjavlja, da bodo nemški sodrugi šli v boj proti francoskim tovaršem, če se Francija zveže z Rusijo. Ni sovražnik Rusija, marveč ruski absolutizem in vladajoča buržoazija v drugih deželah, ki je za vojno...«

Niti »neodvisna« polnarhistična opozicija v Nemčiji se po tem taktiki ni upirala nadaljevanju izročila nemške socialne in meščanske demokracije, ki je sprejemalo nemško vojno z Rusijo in tedaj tudi že s Francijo kot novo rusko zaveznico. Zoper Vollmarjeve izjave iz srede leta 1891, češ da je treba »trozvezo priznati kot sredstvo za ohranitev mira« in nastopiti proti sovističnemu napadanju Nemčije v zamejstvu, pa je pisala tudi »Arbeiterzeitung«, to je dr. Adler, in je menila, da je Vollmarjevo sklicevanje na izjave Auerja, Bebla in Wilhelm Liebknechta o zunanji politiki »brez dokazilne moči«; vendar pa je svojo grajo omejila takole: »Kolkor gre pri teh izjavah za zavračanje sumničenj, kakor da socialni demokrati v voljni zoper Nemčijo ne bi stopili na plan, o tem ni izgubljati nobene besede, da je takšno zavračanje samoobsebi umevno; v socialni demokraciji je v tem oziru eno samo mnenje.«

(Se nadaljuje)

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige »Začetki slovenske socialne demokracije v desetletju 1884-1894« 53.

Medtem ko so izkoriščevalci vseh narodov med seboj razcepili, je delavstvo popolnoma zedinjeno, brez slehernega narodnostnega prepira, in na tem strankinem zboru spet pozdravljamo, da so sodrugi poljskega jezika, da je poljski proletarijat tako krepko stopil v gibanje.« Pešiča Čehov na kongresu je sicer protestirala proti Neumannovi »obkreževanju«, češ da gre za izključno nemški strankin zbor, in kongres so zaključili tako, da so najprej zapeli »Pesem dela« v nemščini, nato pa še »česko in poljsko delavsko himno«, vendar bi bila morala odsotnost predstavnikov tako pomembnega dela, kakor je bil češki ali »českoslovanski«, roditi neko zaskrbljenost glede mednarodnosti značaja avstrijske socialne demokracije tedaj in v prihodnosti. Tretji kongres je sprejel organizacijski statut stranke v odsotnosti predstavnikov češke socialne demokracije, kakor da zanjo ta statut ne velja! In v resnici je bil ta kongres spričo svoje narodnostne omejitve in enojčnosti — v nasprotju s prejšnjim, v najvišji meri češko-nemško dvojezičnim — največji korak v smeri izgradnje avstrijsko-nemške socialne demokracije, ki izvedli so ga pod krinko izgradnje vseavstrijske socialne demokracije!

Na tretjem kongresu avstrijske socialne demokracije so nekoliko obravnavali neke momente socialnodemokratskega internacionalizma. Za razpravljanje je deloma sprožil nehoti predstavnik nemške socialne demokracije na kongresu, Ignaz Auer, deloma pa so jih načeli »neodvisni« predstavniki polnarhistične opozicije, ki se je kritično lotila tudi nemške socialne demokracije.

Auer je v svojem pozdravnem govoru močno poudaril, da »sta bili avstrijska in nemška socialna demokracija od nekdaj mnogo tesneje povezani, kakor pa bi to zahtevala mednarodna solidarnost, ki veže socialnodemokratsko gibanje vseh dežel«, in še pojasnil, da so avstrijski in nemški sodrugi zvezani namreč tudi kot »sonarodnjaki« (Stammesgenossen). Podal je zgodovinski pregled odnosov med njimi od organizacijske enotnosti konec šestdesetih let, o kateri je navajal podrobnejše podatke, konec odtujitve avstrijskih radikalnih socialistov od nemške socialne demokracije do zopetnega zblizanja v zadnjih letih. Ko je poljski delegat Stefan Kurowski posegel v razpravo o prvi točki dnevnega reda, to je o dejavnosti stranke, je pogajal Auerja takole: »Sodrug je pozdravil zbor s posebnim poudarkom na narodnostni enotnosti (Stammes-Einigkeit) z nemškimi sodrugi. Jaz in sodrugi iz Galicije nimamo nič proti temu, če je menil nemške Avstrijce, moram pa to poudariti, da je v tem primeru prezrl Poljake in druge Slovane.« Takoj za Kurowskim je skušal Auer svoj pozdravni govor preloščiti, kar pa se mu ni moglo dobro posrečiti. Dejal je, da je predgovornik bodisi krivo razumel njegova izjavljanja, ali pa se on ni tako jasno izrazil, kakor bi bilo umestno in potrebno. Če ga je poljski sodrug razumel tako, kakor »da je pozdrav zboru v imenu nemške socialne demokracije veljal posebej sodrugom nemškoavstrijskega jezika (I) in da je prezi socialno demokracijo poljskega in slovanskega (I) jezika«, mora izjaviti, da enikar ni mislil tako, kajti to ne bi bilo v smislu naloga, ki ga je dobil.« Nato se je »popravil« takole: »Pozdravil sem vas — mislim, da sem tako storil — če se ni zgodilo, prosim za opravičenje — kot sodrugi, kot social-

ne demokrate, kot organizacijo avstrijske socialne demokracije ne glede na jezik, ki se govori pri vas v posameznih kronovinah. (Tu je govornik žel »odobravanje«.) Če sem izrazil svoja čustva in posebno veselje spričo tega, da je tostran črnorumenih mejnikov, zlasti tudi v vrstah po plemenskim sorodstvu (z nami) zvezanih sodrugov, med (avstrijskimi) Nemci, socialnodemokratsko gibanje tako močno, če sem nadalje opozoril, da smo bojevali skupen boj z istim veseljem in žlostjo (tostran) in onstran črnorumenih mejnikov, nisem niti od daleč pomislil na to, da bi nasproti sodrugom nemškega jezika v tej monarhijski gojli druga čustva kakor do nemških. Da smo se nemški socialni demokrati od nekdaj zavedali naše mednarodne solidarnosti, tega vam res tu ne moram šele dokazovati. Da pa smo to mednarodno solidarnost vselej tudi izpolnjevali, smo najbolje izpričali ravno našim poljskim sodrugom in prijateljem, ki so na prvem strankinem zboru po padcu protisocialističnega skomana... ustanovili glasilo v poljsčini za Poljake, bivačice v Nemčiji.«

»Neodvisne« Neumann je v zvezi s svojim očitkom, češ da kongres ni mednarodno, marveč »nacionalen«, omenil tudi govorice, »da stojijo nemški sodrugi (to je oni v Nemčiji) pravzaprav na narodnem stališču, saj je Bebel napovedal vojno Rusiji«. Tej Neumannovi izjavi je sledilo, kakor je v zapisniku zabeleženo, »ugovarjanje«, zavrnili jo je mimogrede prav »globalno«, to je ne da bi se le malo približal vsebini očitka, dr. Adler, medtem ko je Auer vsu red obrnil v šalo, a v tej šalji obliki pravzaprav v očitku vsebovano dejstvo priznal: »Neki sodrug nas je obtožil, da je Bebel Rusiji napovedal vojno. Na to obtožbo lahko odgovorim le: Tako daleč se nisimo!« Delegati so to duhovljenje kajpada sprejeli z »veselostjo«, to je s smehom in se z »odobravanjem« po vrhu, saj jim je morala biti prav pogodu misel na socialistično Nemčijo, ki bi se z Beblom kot predsednikom republike spravila z vojno nad caristično Rusijo. A nemški socialni demokrati so menili, da bi morali podpreti tudi vojno cesarske Nemčije proti Rusiji. To misel je dobrega pol leta pred tretjim kongre-

so zavrčal uvodnik v listu »Arbeiterwille« pod naslovom »Ali imamo kaj pričakovati od vojne?«: »Nevarno se med nemškimi sodrugi utrjuje fikсна ideja, da je najpoprejša potrebna vojna z Rusijo, potem šele bo dosegel proletarijat svoje pravice. Medtem ko vladajoči razred (Nemčije) predstavlja Francijo kot »dednega sovraga«, se je razpela v socialnodemokratskih listih neka raznovrstna protirussija, ki mora zbužati pri socialistih drugih dežel pomisleke... Nemški sodrug Vollmar... je označil trozvezo (Nemčije, Avstro-Ogrske in Italije) za »žandarja mira«. Mnogo pravilneje bi jo bilo primerjati s človekom, ki ima stražarju s smodnika, pa se pri tem igra z gorečimi vžigalicami. Očitno je nemška socialna demokracija začela drseti po neki strmini. Pomisleke zbujaajo udarci, ki jih mora utrpeti mednarodnost delavcev, ko Bebel izjavlja, da je Rusija sovražnik, in ko berlinska »Volkstribüne« (Ljudska tribuna), glasilo »neodvisne« opozicije celo izjavlja, da bodo nemški sodrugi šli v boj proti francoskim tovaršem, če se Francija zveže z Rusijo. Ni sovražnik Rusija, marveč ruski absolutizem in vladajoča buržoazija v drugih deželah, ki je za vojno...«

Niti »neodvisna« polnarhistična opozicija v Nemčiji se po tem taktiki ni upirala nadaljevanju izročila nemške socialne in meščanske demokracije, ki je sprejemalo nemško vojno z Rusijo in tedaj tudi že s Francijo kot novo rusko zaveznico. Zoper Vollmarjeve izjave iz srede leta 1891, češ da je treba »trozvezo priznati kot sredstvo za ohranitev mira« in nastopiti proti sovističnemu napadanju Nemčije v zamejstvu, pa je pisala tudi »Arbeiterzeitung«, to je dr. Adler, in je menila, da je Vollmarjevo sklicevanje na izjave Auerja, Bebla in Wilhelm Liebknechta o zunanji politiki »brez dokazilne moči«; vendar pa je svojo grajo omejila takole: »Kolkor gre pri teh izjavah za zavračanje sumničenj, kakor da socialni demokrati v voljni zoper Nemčijo ne bi stopili na plan, o tem ni izgubljati nobene besede, da je takšno zavračanje samoobsebi umevno; v socialni demokraciji je v tem oziru eno samo mnenje.«

(Se nadaljuje)